

Länsstyrelsen
Gävleborg

Naturvårdsenheten

BESLUT

2018-04-10

1 (12)

Dnr 5648-11

80-251

Se sändlista

BILDANDE AV NÄSETS NATURRESERVAT

Beslut

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) det område som avgränsats på karta enligt bilaga 1 och 2, med den gräns som slutligen märks ut i fält, som naturreservat. Naturreservatets namn ska vara Nässets naturreservat.

För att tillgodose och uppnå syftet med naturreservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet (se Föreskrifter för naturreservatet samt karta i bilaga 3).

Slutligen fastställer länsstyrelsen med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. skötselplan enligt bilaga 4 för naturreservatets långsiktiga vård. Förvaltare för naturreservatet ska vara länsstyrelsen.

Förevarande beslut träder i kraft när det vinner laga kraft. Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Föreskrifterna enligt punkten C om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet och om ordningen i övrigt inom naturreservatet träder dock i kraft den dag som framgår av kungörelsen i länets författningssamling, och dessa föreskrifter gäller därvid enligt 7 kap. 30 § andra stycket miljöbalken omedelbart, även om de överklagas.

Uppgifter om naturreservatet

Benämning:	Näsets naturreservat
NVR-id:	21-2046973
Kommun:	Gävle
Lägesbeskrivning:	Strax söder om Bergby, 2,5 mil norr om Gävle Se bifogad översiktskarta (bilaga 2)
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM):	N: 6755499 E: 611500
Gräns:	Se bifogad beslutscharta (bilaga 1), gränsen är markerad med den svartstreckade linjen
Fastigheter:	Se bilaga 5
Markägare:	Privata och staten genom Naturvårdsverket
Areal (från VIC Natur):	Total areal 45,0 ha Landareal 45,0 ha Produktiv skogsmark 42,9 ha Därav naturskog* 25,8 ha *Areal från länsstyrelsens naturskogsinventering
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Friluftsliv:	Området är av mycket stort intresse för friluftslivet.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara den biologiska mångfalden, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer och livsmiljöer för skyddsvärda arter samt att tillgodose friluftslivets behov av områden. Den värdefulla livsmiljön naturskogsartad kalkbarrskog, samt de typiska växt- och djursamhällen som är karakteristiska för denna livsmiljö i skogslandskapet norr om Limes Norrlandicus ska ha gynnsamt tillstånd*. Strukturer som död ved och gamla träd ska förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning. Skyddsvärda marksvampar knutna till miljön kalkbarrskog som exempelvis raggtaggsvamp (EN), koppartaggsvamp (VU) och violgubbe (VU) ska förekomma i en för

* =Gynnsamt tillstånd (på objektsnivå) är jämförbart med begreppet gynnsam bevarandestatus. Vad som menas med gynnsam bevarandestatus definieras i 16 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

livsmiljön gynnsam omfattning. Det ska finnas möjlighet för besökare att uppleva naturen i området.

Syftet ska nås genom att:

- Inget skogsbruk bedrivs i området.
- Exploateringar och arbetsföretag i området förhindras.
- Skogsbete får bedrivas i området.
- Naturvårdsinriktad skötsel för att gynna marksvampfloran kan genomföras.
- I övrigt lämnas skogen i naturreservatet till fri utveckling.
- Lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skäl för beslutet

De främsta naturvärdena i området, och de som ligger till grund för bildandet av naturreservatet, är värdena knutna till den naturskogsartade kalkbarrskogen i området.

Skogen på Näset utgör en unik lokal i Gästrikland för rödlistade och sällsynta taggsvampar och andra sällsynta mykorrhizasvampar. Detta tack vare den kalkrika berggrunden i kombination med lång trädkontinuitet och påverkan av skogsbete. Många av svamparterna som påträffats i området är rödlistade arter eller signalarter och som exempel kan nämnas koppartaggsvamp, raggtaggsvamp, violgubbe, och lilafotad fingersvamp. Samtliga är upptagna på 2015 års rödlista, raggtaggsvamp och lilafotad fingersvamp som starkt hotad (EN), övriga som sårbara (VU).

Området har förutom sina höga biologiska värden även höga friluftsvärden. Med sitt läge direkt söder om Bergby samhälle är det ett lättillgängligt och populärt strövområde med många välanvända stigar. Området besöks flitigt av grupper från närliggande skola och förskola.

De största hoten mot de värdefulla naturmiljöerna och den biologiska mångfalden i området är skogsbruk och exploatering

Föreskrifter för naturreservatet

Föreskrifterna under A och C nedan utgör inte hinder för förvaltaren av naturreservatet eller av förvaltaren utsedd uppdragstagare att utföra de åtgärder som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet, som framgår av föreskrifterna B1-B8 nedan och som preciseras i fastställd skötselplan. Inte heller utgör föreskrifterna hinder för länsstyrelsen eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare att utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av

bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv inom naturreservatet.

Föreskrifterna utgör inte heller hinder för förvaltaren av naturreservatet att avverka eller beskära träd som utgör uppenbar fara för liv, hälsa eller värdefull egendom i föreskriftsområde 1, se karta i bilaga 3. Den döda veden från sådana träd lämnas i första hand inom naturreservatet. Om det inte är möjligt eller om den utgör en olägenhet får träden fraktas bort.

Föreskrifterna utgör inte hinder för normalt underhåll inom befintligt vägområde av vägar markerade på karta, se bilaga 3. För vägen i naturreservatets nordöstra hörn, markerad på kartan ovan, utgör föreskrifterna inte hinder för enklare underhåll så en vägstandard lämplig för traktor uppnås.

Föreskrifterna utgör inte hinder för underhåll, ombyggnationer, reparationer och utövande av tillsyn av befintliga ledningar med tillhörande ledningsgator som berör naturreservatet, markerade på karta, se bilaga 3.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
2. uppföra eller anlägga byggnad, brygga, bro, mast, antenn, torn, campingplats, luft- eller markledning, stängsel, hägnad eller annan anläggning,
3. anlägga väg, stig, vandringsled eller parkeringsplats,
4. bedriva vattenverksamhet, som t.ex. att utföra vattenreglering eller leda bort vatten,
5. bedriva täkt, anordna upplag, borra, mejsla, måla, spränga, gräva, schakta, dämna, tippa, fylla ut, dika, dikesrensa, muddra, eller på annat sätt skada mark och block,
6. bedriva mineralutvinning,
7. använda eller sprida kemiska och biologiska bekämpningsmedel, kalk, gödselmedel eller växtnäringsämnen,

8. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,
9. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
10. plantera in eller sätta ut växt- eller djurart,
11. upplåta mark för organiserade tävlingar till annan än den som har Länsstyrelsens tillstånd till sådan tävling,
12. upplåta mark för militära övningar,

Föreskrift 2 ovan utgör inget hinder, efter tillstånd från länsstyrelsen, för uppsättning av stängsel för betesdjur.

Föreskrift 8 ovan utgör inte hinder för älgtjurar eller liknande som behövs för uttransport av större vilt från området vid den jakt som är tillåten i naturreservatet. Uttransporten ska ske på så sätt att skador på mark och vegetation minimeras.

Föreskrift 9 ovan utgör inte hinder för uppsättning av de skyltar som behövs i samband med den jakt som är tillåtet i naturreservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

För att tillgodose syftet med naturreservatet förpliktigas ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla följande intrång.

1. Utmärkning av naturreservatets gräns enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Uppsättning och underhåll av informationstavlor.
3. Anläggning och underhåll av stigar, rastplatser, eldstäder, vindskydd eller andra friluftsanläggningar.
4. Anläggning och underhåll av djurstängsel samt stängsel kring gamla gruvhål.
5. Genomförande av återkommande skötselåtgärder för att gynna marksvampfloran, t ex skogsbete eller försiktig markstörning på mindre ytor.

6. Död ved lämnas i reservatet i samband med avverkning för trädsäkring av väg och bostadsområde.
7. Återkommande borttagning av eventuella invasiva arter i naturreservatet.
8. Undersökning och dokumentation av växt- och djurliv, andra naturförhållanden och friluftsliv.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som gäller enligt andra författningar är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon annat än på väg som är avsedd för motorfordonstrafik,
2. ta ved. Eldning är endast tillåten med tillhandahållen ved eller om egen ved tagits med,
3. fälla och kapa levande eller döda stående eller omkullfallna träd och buskar,
4. skada, plocka eller samla in växter, svampar och lavar,
5. medföra hund som inte är kopplad eller annat okopplat husdjur,
6. utan länsstyrelsens tillstånd sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
7. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlingar,
8. använda området för militära övningar.

Föreskrift 1 ovan utgör inte hinder för körning med snöskoter vintertid på fruset och väl snötäckt underlag.

Föreskrift 4 ovan utgör inte hinder för plockning för eget behov av sådana bär, matsvampar och växter som inte rödlistade.

Föreskrift 6 ovan utgör inte hinder för skyltning som sker i regi av förskole/skolverksamhet och som inte skadar träd.

Föreskrifterna 1, 5 och 6 ovan utgör inte hinder för innehavare av särskild rätt i samband med den jakt som är tillåten i naturreservatet.

Andra bestämmelser som gäller för området

Även om en verksamhet eller åtgärd inte är förbjuden enligt naturreservatets föreskrifter kan exempelvis anmälan/ tillstånd till vattenverksamhet eller samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken krävas.

Ärendets beredning

Under 2007-2010 inventerade länsstyrelsen hotade marksvampar inom ramen för åtgärdsprogrammen för bevarandet av rödlistade fjälltaggsvampar samt violgubbe i Gävleborgs län. Skogen på Näset inventerades under 2009 och området visade sig hysa en mycket rik marksvampflora. I augusti 2010 kom det in en avverkningsanmälan på den mellersta delen av området, där många av de hotade svamparterna i området var funna. Länsstyrelsen beslutade då att prioritera området för naturreservatsbildning. Kontakt togs med berörda markägare under hösten 2010 och ett markägarmöte i Bergby hölls i början av 2011. Området värderades under våren 2011 av konsultfirman NAI Svefa AB. Förhandlingen sköttes av konsultfirman N. A. Stefansson AB. I mars 2016 hade intrångsavtal tecknats med samtliga privata fastigheter. En fastighet som ägts av Prästlönetillgångar i Uppsala stift har ingått i det nationella markbytespaketet ESAB (Ersättningsmark i Sverige AB) och kom därigenom i statlig ägo i augusti 2017. Staten har också köpt en del av en fastighet av Gävle kommun 2017.

Förbudet mot att avverka träd eller buskar, eller att ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle, medför att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom berörda fastigheter. Överenskommelse om ersättning enligt 34 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och enligt 31 kap. miljöbalken har därför träffats med berörda sakägare.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, har Länsstyrelsen gjort bedömningen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Beslut och skötselplan skickades på remiss till sakägare, myndigheter och andra berörda den 22 december 2017. Följande synpunkter inkom:

- Skogsstyrelsen har inget att erinra mot beslutet.
- Skanova och Ellevio har kommit med upplysningar om att de har ledningar inom området som de måste kunna underhålla. Länsstyrelsen har nu lagt till undantag från föreskrifterna för underhåll av befintliga ledningar och ledningsgator.

- Gävle kommun är positiva över förslaget och framför att det stämmer överens med kommunens översiktsplan där området är utpekad som ett tätortsnära rekreationsområde som ska skyddas som naturreservat. Samhällsbyggnadsnämnden rekommenderar länsstyrelsen att se till att få långsiktig rådighet över marken dit besöksparkeringen planeras, tex genom ett avtalsservitut. Länsstyrelsen kommer att ordna detta.
- Naturvårdsverket är positiva till förslaget.
- Sveriges geologiska undersökning (SGU) har framfört att föreslaget reservatsområde berörs av ett gällande undersökningstillstånd (Hamrånge nr 102) enligt minerallagen (1991:45) och som innehas av Novo Litio Ltd. Tillståndet gäller t.o.m. 20 mars 2020. SGU har i sitt yttrande skrivit om den svenska minerallagen och om den geologiska potentialen hos Sveriges berggrund. De skriver att det allmänt kan sägas att undersökningsarbeten (prospektering) ger försumbar inverkan på växtlighet och naturmiljö. Undersökningsarbeten får endast utföras i enlighet med en arbetsplan som ska upprättas av tillståndshavaren och som ska delges markägare och innehavare av särskild rätt. SGU anser att undantag för prospektering i reservatsföreskrifterna bör införas alternativt efter dispensprövning hos länsstyrelsen och att Novo Litio Ltd som innehar undersökningstillstånd bör ges möjlighet att yttra sig i ärendet.

Länsstyrelsen har tagit del av SGU:s synpunkter. Undersökningstillstånd gäller endast i några år med möjlighet till förlängning i ytterligare några år. Naturreservat ska däremot gälla för all framtid för att ge ett långsiktigt skydd för naturmiljön. Detta talar emot att tillåta verksamheter som bara är aktuella under ett fåtal år, för att därefter få ett naturreservat med föreskrifter som inte överensstämmer med länsstyrelsens intentioner för området. Bolaget som innehar undersökningstillståndet kan söka dispens från naturreservatsföreskrifterna för prospektering.

Länsstyrelsen har därför, med anledning av ovanstående, inte infört föreslaget undantag från föreskrifterna.

Länsstyrelsen har även skickat förslag till beslut och skötselplan på remiss till Novo Litio Ltd som har valt att inte yttra sig.

Länsstyrelsens motivering av beslutet

Tillämpliga bestämmelser

Enligt 1 kap. 1 § andra stycket miljöbalken ska densamma tillämpas så att bl.a. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas och den biologiska mångfalden bevaras.

Enligt 7 kap. 4 § första stycket miljöbalken får länsstyrelsen förklara ett mark- eller vattenområde som naturreservat i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer, tillgodose behov av områden för friluftslivet, samt även för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, och/eller skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

Enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, följer att det i beslutet ska anges de inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet. Enligt paragrafens tredje stycke får länsstyrelsen meddela beslut om nya inskränkningar eller nya skäl för naturreservat om det behövs för att uppnå syftet med skyddet.

Enligt 7 kap. 6 § miljöbalken får länsstyrelsen förplikta ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång om det behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken gäller att vid prövning av frågor om skydd av områden skall hänsyn tas även till enskilda intressen. En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på skyddsbestämmelse i kapitlet får därför inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses.

Enligt 7 kap. 30 § första stycket miljöbalken jämfört med 22 § första meningen förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. får länsstyrelsen meddela föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Beskrivning av området

Naturreservatet ligger direkt söder om Bergby samhälle ca 25 km norr om Gävle. Området består av en skogsklädd kuperad höjdrygg som sträcker sig knappt två kilometer i sydostlig riktning från samhället. På båda sidor om skogsområdet breder Hamrångebygdens jordbrukslandskap ut sig.

Områdets geologi har stor betydelse för områdets naturvärden eftersom den är grunden till områdets rika marksvampflora och intressanta kärlväxt- och mossflora. Hamrångetrakten har en komplicerad berggrundsgeologi som har sitt ursprung i en oceanisk vulkanisk öbågemiöljö och berggrunden består bland annat av omvandlade basiska vulkaniska bergarter. Dessa innehåller oftast mineral som ger en grönaktig färg vid repning och de kallas därför ofta för grönsten. Grönstenar har oftast en hög kalkhalt och de resulterar ofta i en rik och speciell flora, vilket skogen på Näset är ett bra exempel på.

Skogen på Näset domineras av en omkring 100-årig grandominerad barrblandskog med ett varierande inslag av lövträd. Äldre träd på upp emot 150 år förekommer spritt i området. Död stående och liggande ved förekommer i olika nedbrytningsstadier. Skogen ligger nära gårdar och bebyggelse och har en typisk ”bondeskogskaraktär”. Här har djuren betat, man har plockhuggit träd och tagit rätt på vindfällan, men inga genomgripande avverkningar har gjorts i den äldre skogen i området. Ett tecken på att skogen nyttjats till skogsbete är att det fortfarande finns gärdesgårdrester på några ställen i området. Här och var finns också grövre spärrgreniga tallar och sälgar som vittnar om att skogen varit mer öppen tidigare.

Den kalkrika berggrunden i kombination med lång trädkontinuitet och påverkan av skogsbete har gjort området till en unik lokal i Gästrikland för rödlistade och ovanliga taggsvampar och andra sällsynta mykorrhizasvampar. Här har mer än 20 arter rödlistade marksvampar påträffats, exempelvis lilafotad fingersvamp, violgubbe, koppartaggsvamp och raggtaggsvamp. Den kalkgynnade floran är i övrigt också intressant med förekomst av bland annat ett flertal sällsynta mossor och kärlväxter, som till exempel rundfjädermossa och skogsknipprot.

Området har förutom sina höga biologiska värden även höga friluftsvärden. Med sitt läge direkt söder om Bergby samhälle är det ett lättillgängligt och populärt strövområde med många välanvända stigar. Området besöks flitigt av grupper från närliggande skola och förskola.

Bedömning

Området behöver skyddas för att tillgodose behovet av orörda skogsområden och för att bevara skogslevande djur och växter. Området bidrar därmed till att uppfylla miljö kvalitetsmålen ”Ett rikt växt- och djurliv” och ”Levande skogar” och är ett bra exempel på den typ av områden som ska prioriteras enligt länsstyrelsens och Skogsstyrelsens strategi för formellt skydd av skog i Gävleborgs län (länsstyrelsens rapport 2006:19-21).

Ett skydd av området bidrar också till att uppfylla de nationella friluftsmålen ”Skyddade områden som resurs för friluftslivet” samt ”Tillgång till natur för friluftsliv”.

I Gävle kommuns översiktsplan antagen 11 december 2017 pekas området ut som ett värdefullt natur- och rekreationsområde där naturreservatsbildning pågår. Kommunen uppger också i sitt remissvar att de ställer sig positiva till bildandet av Nässets naturreservat. Området omfattas till en mindre del av en äldre detaljplan, som anger park/plantering i det blivande naturreservatets norra del. Varken kommunen eller länsstyrelsen bedömer att detta skulle strida mot ett bildande av naturreservat.

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk, andra arbetsföretag eller anläggningar ej går att förena med bevarande av områdets värden. Området är av stort värde för bevarande av den biologiska mångfalden. Det är därför enligt länsstyrelsens bedömning ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken bör skyddas som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken. Att så sker bedöms vara förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenområdena enligt 3 och 4 kap. miljöbalken.

I reservatsbildningsprocessen ingår som en del att i alla frågor göra en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen med den utgångspunkten att det ska finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas genom förbudet/inskränkningen, och den belastning som förbudet/inskränkningen har för den enskilde. Vid denna avvägning, enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, har länsstyrelsen funnit att naturreservatets avgränsning och de inskränkningar som gjorts i rätten att använda mark- och vattenområden (föreskrifterna) är nödvändiga, och att de inte går längre än vad som krävs för att uppnå syftet med naturreservatet. Avvägningen har lett till att det i föreskrifterna finns undantag för underhåll av befintliga vägar, ledningar och stigar samt för att kunna ta ner farliga träd vid behov.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna för den biologiska mångfalden och för allmänheten är så stora att de överväger de negativa effekter som kan uppstå för allmänheten och för berörda fastighets- och sakägare.

Upplysningar

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte (7 kap. 26 § miljöbalken). Enligt 7 kap. 7 § sista stycket miljöbalken gäller att beslut om dispens får meddelas endast om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område.

Länsstyrelsen ska bedriva tillsyn över naturreservatet. I tillsynen ingår att tillse att reservatsföreskrifterna följs.

Av 29 kap. 2 och 2 a §§ miljöbalken följer bland annat att det kan medföra straffansvar att orsaka skada i eller bryta mot föreskrift som meddelats för ett naturreservat.

Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Eftersom naturreservatet syftar till att bevara biologisk mångfald ska eventuella vindfällen och stormskadad skog lämnas. Bestämmelserna i 5, 6 och 10 §§ skogsvårdslagen (1979:429) ska inte tillämpas inom naturreservatet.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 7.

Beslutet har fattats av landshövdingen Per Bill. I ärendet, som har handlagts och föredragits av biolog Pernilla Hansson, har även biolog Sofia Engberg, enhetschef Ann Gudéhn, jurist Caroline Näslund och biolog Rie Stagegaard deltagit.

Per Bill

Pernilla Hansson

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

Bilagor:

1. Beslutslista
2. Översiktskarta
3. Föreskriftskarta
4. Skötselplan
5. Fastigheter
6. Sändlista
7. Hur man överklagar

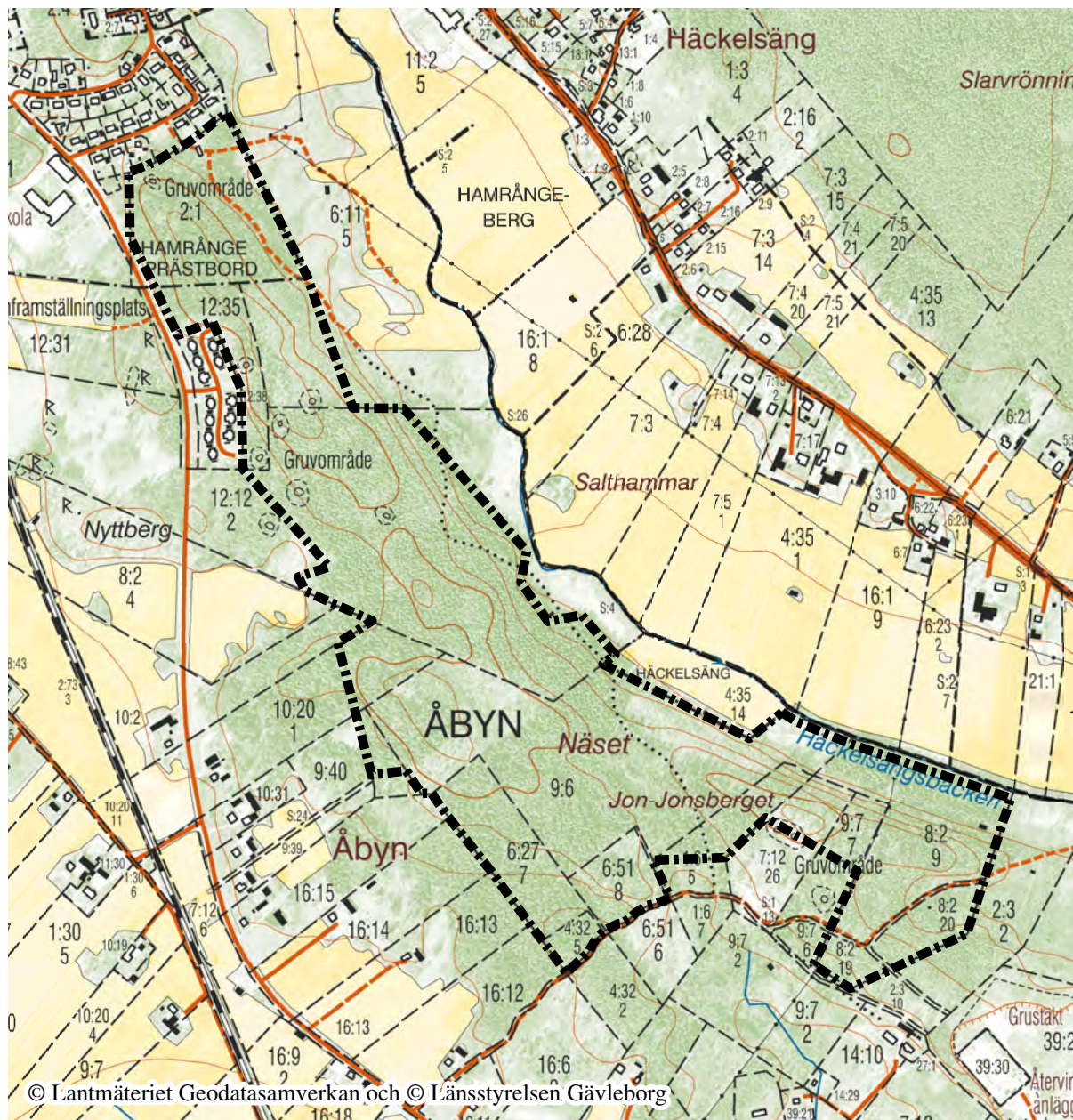
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2018-04-10

Dnr 5648-11
80-251

Bilaga 1

Näsets naturreservat Beslutskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6755499 E:611500
Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Beslutskarta för Näsets naturreservat
Gränsen är delvis inmätt i fält

 Gräns för naturreservatet

 Fastighetsgränser

Postadress	Besöksadress	Telefon	Faxnummer	E-post adress
Länsstyrelsen 801 70 Gävle	Borgmästarplan	010-225 10 00	010-225 11 50	gavleborg@lansstyrelsen.se

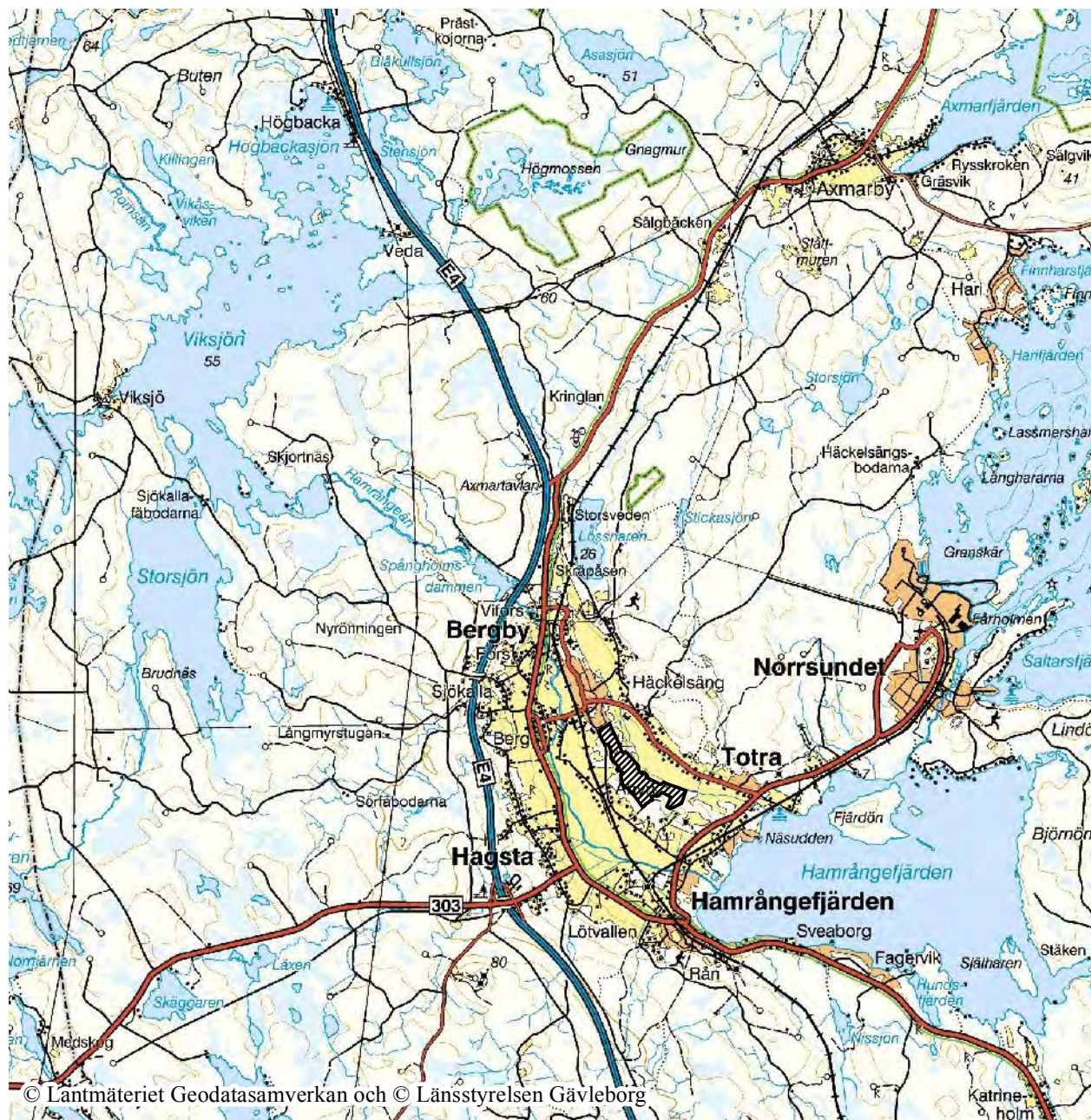
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2018-04-10

Dnr 5648-11
80-251

Bilaga 2

Näsets naturreservat Översiktskarta

© Lantmäteriet Geodatasamverkan och © Länsstyrelsen Gävleborg

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6755499 E:611500

Bakgrundskarta: Vägkartan

Skala 1:100 000

0 0,5 1 2 3 4 Kilometer

 Näsets naturreservat

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

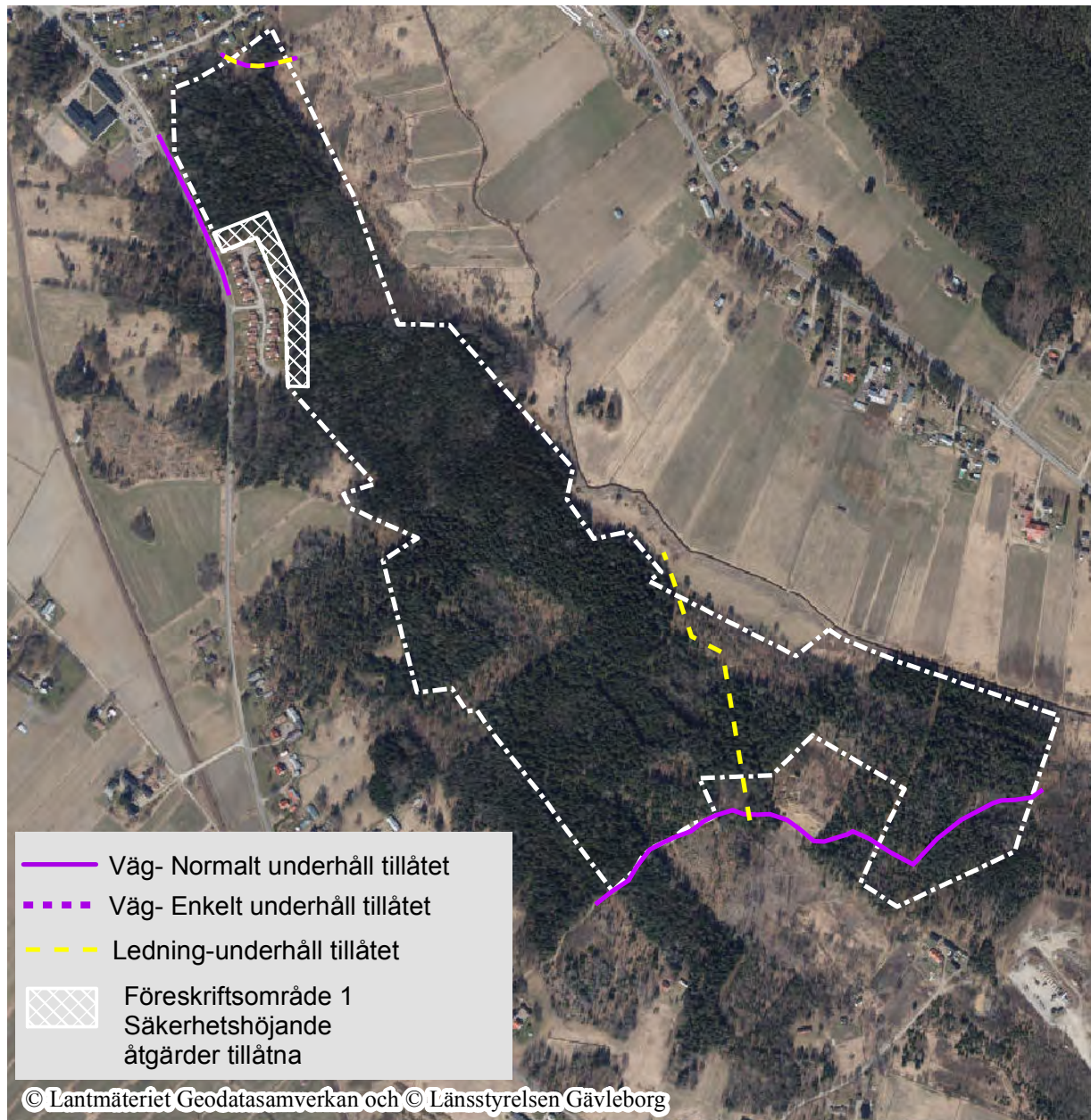
Länsstyrelsen
Gävleborg

Tillhör beslut
2018-04-10

Dnr 5648-11
80-251

Bilaga 3

Näsets naturreservat Föreskriftskarta

Bakgrundskarta: Ortofoto
Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)
N: 6755499 E:611500
Skala 1:10 000

0 50 100 200 300 400 500 Meter

Föreskriftskarta för Näsets naturreservat
Gränsen är delvis inmätt i fält

Gräns för naturreservatet

Postadress

Besöksadress

Telefon

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

gavleborg@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen
Gävleborg

SKÖTSELPLAN FÖR NÄSETS NATURRESERVAT

2018-04-10

Dnr 5648-11
80-251

Bilaga 4

1 (10)

Naturvårdsenheten
Pernilla Hansson

Se sändlista

SKÖTSELPLAN FÖR NÄSETS NATURRESERVAT

BESKRIVNINGSDDEL

I skötselplanen anges målen med naturreservatet och de ska ligga till grund för dess vård och skötsel. Naturreservatet ska utmärkas genom förvaltarens försorg enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

1. Beskrivning av bevarandevärdena

1.1 Administrativa data

Objektnamn	Näset
NVR-id	21-2046973
Län	Gävleborg
Kommun	Gävle
Arealer (från VIC Natur):	Total areal 45,0 ha Därav landareal 45,0 ha Produktiv skogsmark 42,9 ha Naturskog* 25,8 ha *Areal från Länsstyrelsens naturskogsinventering
Naturtyper enligt Natura 2000 (NNK):	Näringsrik granskog (9050): 32,2 ha
Naturtyper landareal (enligt Metrias naturtypskartering KNAS):	Tallskog 3,8 ha Granskog 3,1 ha Barrblandskog 8,9 ha Lövblandad barrskog 18,2 ha Triviallövskog, 5,2 ha Ungskog inklusive hyggen 3,6 ha Övriga skogsimpediment 1,9 ha Övrig öppen mark 0,2 ha
Prioriterade bevarandevärden: Markslag Naturtyper	Skog Kalkbarrskog

2018-04-10

Dnr 5648-11

Strukturer Växt- och djursamhällen	Gamla träd, död ved Marksvampflora
Arter Rödlitestatus enligt 2015 års rödlista Signalarter (S) enl. Skogsstyrelsen 2005	<u>Svampar:</u> Bitter taggsvamp - <i>Sarcodon fennicus</i> VU Blek fingersvamp - <i>Ramaria pallida</i> NT Brandtaggsvamp - <i>Hydnellum auratile</i> VU Bullspindling - <i>Cortinarius corrosus</i> VU Dofttaggsvamp - <i>Hydnellum suaveolens</i> NT Doftticka - <i>Haploporus odoratus</i> VU Flattoppad klubbsvamp - <i>Clavariadelphus truncatus</i> NT Grangräticka - <i>Boletopsis leucomelaena</i> VU Grantaggsvamp - <i>Bankera violascens</i> NT Gul lammticka - <i>Albatrellus citrinus</i> VU Gul taggsvamp - <i>Hydnellum geogenium</i> NT Gyllenspindling - <i>Cortinarius aureofulvus</i> VU Knölig taggsvamp - <i>Hydnellum cumulatum</i> EN Koppartaggsvamp - <i>Sarcodon lundellii</i> VU Kungsspindling - <i>Cortinarius elegantior</i> NT Lilafotad fingersvamp - <i>Ramaria fennica</i> EN Lilaköttig taggsvamp - <i>Sarcodon fuligineoviolaceus</i> EN Orange taggsvamp - <i>Hydnellum aurantiacum</i> NT Puderspindling - <i>Cortinarius aureopulverulentus</i> NT Raggtaggsvamp - <i>Hydnellum mirabile</i> EU Skrovlig taggsvamp - <i>Sarcodon scabrosus</i> NT Svart taggsvamp - <i>Phellodon niger</i> NT Ullticka - <i>Phellinus ferrugineofuscus</i> NT Violgubbe - <i>Gomphus clavatus</i> VU <u>Mossor:</u> Grön sköldmossa - <i>Buxbaumia viridis</i> S Rundfjädermossa - <i>Neckera bessi</i> NT <u>Kärlväxter:</u> Knärot - <i>Goodyra repens</i> NT Skogsknipprot - <i>Epipactis helleorine</i>
Friluftsliv	Tätortsnära natur, skogspromenader, upplevelse, skolverksamhet
Bebyggelse och anläggningar	Stigar, gamla gruvhål

1.2 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Höjdryggen som kom att kallas Näset kom upp ur havet för omkring 3400 år sedan, dvs under bronsåldern, och var då till en början en långsmal ö. Allt eftersom landet reste sig ur havet slog sig människor ned i området och i Hamrångebygden har ett tjugotal stenåldersbosättningar hittats. Redan under vikinga- och medeltiden växte byar fram längs stränderna. Bergby, som från början hette Wij by, är en av Hamrånges äldsta byar. Hamrångebygden är en rik järnåldersbygd med många gravar, järnframställningsplatser och rika fynd. Under tidig medeltid var området viktigt och en kastal (liten medeltida borg) anlades vid Totra och pålspärrar gjordes i den dåtida fjärden ca 1100-1300 e Kr.

Den skogsklädda höjdryggen Näset omges av Hamrångebygdens jordbrukslandskap mot öster och väster och så har det sett ut under mycket lång tid. På Storskifteskartan över Åbyn från 1758 är det aktuella området markerat som berg- och skogsmark. I samband med laga skiftet 1861-1870 gjordes en mer något mer detaljerad kartering och där beskrivs delar av området som berg, stenbunden skogsmark och myra. Några små tegar är också markerade inom reservatsområdet.

Skogen på Näset ligger nära gårdar och bebyggelse och har en typisk ”bondeskogskaraktär”. Här har djuren betat, man har plockhuggit träd och tagit rätt på vindfällan, men inga genomgripande avverkningar har gjorts i den äldre skogen i området. Ett tecken på att skogen nyttjats till skogsbete är att det fortfarande finns gärdesgårdsrester på några ställen i området. Här och var finns också grövre spärrgreniga tallar och sälgar som vittnar om på att skogen varit mer öppen tidigare.

I naturreservatet ingår också några bestånd med yngre produktionsskog.

1.3 Områdets bevarandevärden

1.3.1 Biologiska bevarandevärden

Skogen på Näset domineras av en omkring 100-årig grandominerad barrblandskog med inslag av lövträd. Äldre träd på upp emot 150 år förekommer spritt i området. Död stående och liggande ved förekommer i olika nedbrytningsstadier. Här och var finns också grövre spärrgreniga tallar och sälgar som vittnar om på att skogen troligtvis varit mer öppen tidigare.

Den kalkrika berggrunden i kombination med lång trädkontinuitet och påverkan av skogsbete har gjort området till en unik lokal i Gästrikland för rödlistade och ovanliga taggsvampar och andra sällsynta mykorrhiza-svampar. Här har mer än 20 arter rödlistade marksvampar påträffats, exempelvis lilafotad fingersvamp, violgubbe, koppartaggsvamp och raggtaggsvamp. Den kalkgynnade floran är i övrigt också intressant med bland annat ett flertal sällsynta mossarter, tex rundfjädermossa och kärlväxter som tex skogsknipprot.

1.3.2 Kulturhistoriska bevarandevärden

I naturreservatet finns en rad olika kulturhistoriska lämningar registrerade. Ett av Norrlands och Mellansveriges märkligaste fynd från vikingatiden har påträffats just här. Det var 1943 som två Hamrångepojkar hittade en rikt dekorerad glödpanna av kopparlegering i området. Glödpannan är tillverkad på 800-talet i sannolikt Abbasidernas rike i nuvarande Iran/Irak/Syrien. Sannolikt är det någon viking som har fört med sig glödkärlet och gömt undan det på platsen. Platsen är skyddad av Kulturmiljölagen. Fyndet är ett av de märkligaste som påträffats i Sverige från den här tiden och det har gjort Hamrånge känt i arkeologiska kretsar över hela världen. Glödkärlet finns idag på Länsmuseet i Gävle.

I reservatet finns även en järnframställningsplats från järnålder (ca 0-1100 e Kr). Hamrångebygden hade en stor järnproduktion under den perioden. Längs med höjdryggen finns ett flertal gruvor som är upptagna som järn- och kopparfyndigheter och som är klassade som kulturlämningar. På lagaskifteskartan från 1861 finns dock inga gruvor är utsatta. Det behöver inte betyda att de inte fanns eftersom kartläggaren var intresserad av att skattlägga bönderna och inte gruvdriften. Att de inte finns med varken på de kartorna eller på 1900-talskartorna kan antingen tyda på att gruvdriften var kortvarig eller att den är riktigt gammal.

Stigen som glödpannan hittades i närheten av är också en registrerad kulturlämning i form av en stenförstärkt (stenskodd) gammal färdväg.

En torplämning finns också i områdets norra del.

1.3.3 Geovetenskapliga bevarandevärden

Områdets geologi har stor betydelse för områdets naturvärden eftersom den är grunden till områdets rika marksvampflora och intressanta kärlväxt- och mossflora. Hamrångetrakten har en komplicerad berggrundsgeologi som har sitt ursprung i en oceanisk vulkanisk öbågемiljö och berggrunden består bland annat av omvandlade basiska vulkaniska bergarter. Dessa innehåller oftast mineral som ger en grönaktig färg vid repning och de kallas därför ofta för grönsten. Grönstenar har oftast en hög kalkhalt och de resulterar ofta i en rik och speciell flora, vilket skogen på Näset är ett bra exempel på.

1.3.4 Bevarandevärden för friluftsliv

Området är av mycket stort intresse för friluftslivet. Med sitt läge direkt söder om Bergby samhälle är det ett lättillgängligt och populärt strövområde med många välanvända stigar. Området besöks flitigt av grupper från närliggande skola och förskola.

1.4 Källförteckning

Artdatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015.

Delin, A, Edman, M & Ersare, G. 2000. Jon-Jonsberget i Hamrånge, grönstensberg med rik flora.

Lundqvist, M. 2004. Hamrångebygden genom tiderna. Hamrånge hembygdsförening.

Ståhl, P. (red). 2016. Gästriklands flora. SBF-förlaget, Uppsala.
Gästriklands flora

Ödeen, L. 2012. Gästriklands historia berättad av Lennart Ödeen – Del 6 Vikingatiden. Artikel publicerad på hemsidan www.gavledraget.com.
Adress till artikeln: <http://www.gavledraget.com/20000-kultur/gastriklands-historia-berattad-av-lennart-odeen-del-6-vikingatiden/>

Databaser

Artportalen. Artdatabanken vid SLU.

Fornsök. Riksantikvarieämbetet.

PLANDEL

2. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Naturreservatet är indelat i två skötselområden, vilka utgår från den skötsel som ska genomföras. Skötselområdena är:

- 1: Barrskog med möjlighet till viss skötsel
- 2: Information och friluftsliv

Skötselplanens skötselområde 1: Barrskog med möjlighet till viss skötsel (hela naturreservatet, 45 ha)

Beskrivning

Området domineras av äldre grandominerad barrblandskog med ett varierande inslag av lövträd. Cirka 7 ha av området utgörs av yngre produktionsbestånd med barrblandskog som bitvis har högt lövinslag.

Bevarandemål

Skogen är naturskogsartad, olikåldrig och är rik på strukturer som gamla träd, döda stående och liggande träd. I skogen finns goda förutsättningar för typiska naturskogsarter. Skyddsvärda marksvampar knutna till kalkbarrskog ska förekomma i en för livsmiljön gynnsam omfattning. Det är positivt om skogsbete förekommer, men i övrigt utvecklas skogen i huvudsak fritt genom naturlig dynamik och naturliga processer. Den totala arealen naturskog, klassad som näringsrik granskog (9050) ska vara minst lika stor som vid reservatets

bildande, (minst 32 ha), och bör öka med tiden då skogen i reservatet successivt utvecklar mer naturskogs kvaliteter.

Skötselåtgärder

För att upprätthålla en gynnsam miljö för områdets marksvampflora vore ett lätt skogsbete med tex unga nötdjur vartannat/ vart tredje år en mycket bra åtgärd. Om skogsbete inte är en möjligt att införa och det visar sig att förhållandena för marksvampfloran i kalkbarrskogen försämrar får skötselåtgärder för att gynna marksvampfloran genomföras. Det skulle till exempel kunna vara någon form av försiktig markstörning.

I naturreservatet förekommer den invasiva arten jättebalsamin som bör bekämpas på lämpligt sätt.

Skötselplanens skötselområde 2: Information och friluftsliv

Beskrivning

Området är av mycket stort intresse för friluftslivet. Med sitt läge direkt söder om Bergby samhälle är det ett lättillgängligt och populärt strövområde med många välanvända stigar. Området besöks flitigt av grupper från närliggande skola och förskola.

Bevarandemål:

- Naturreservatets gräns ska vara tydligt markerad.
- Entrépunkt med parkeringsplats och information ska finnas.
- Väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av naturreservatet ska finnas på minst 2 lämpliga ställen vid naturreservatets gräns.
- En väl underhållen markerad stigslinga finns i naturreservatet.
- En friluftssatsning som är väl anpassad till förskole/skolverksamhet och barnfamiljer har genomförts i naturreservatet.
- Vägvisning på lämpliga platser från allmänna vägar finns.
- Vägvisning där behov föreligger finns i naturreservatet.
- Stigarna i naturreservatet hålls fria från fallna träd.
- Information om naturreservatet finns tillgänglig på länsstyrelsens hemsida.

Skötselåtgärder:

- Områdets gräns markeras och underhålls
- Informationstavlor sätts upp på föreslagna eller alternativa platser och underhålls.
- Entrépunkt med parkeringsplats, information och rastplats iordningsställs på kommunens mark strax norr om naturreservatet.
- Vägvisning till parkering och naturreservat ordnas. Vägvisning i naturreservatet ordnas där behov finns.

- En friluftssatsning som är väl anpassad till förskole/skolverksamhet och barnfamiljer görs förslagsvis i den norra delen av naturreservatet där dessa grupper vistas mycket redan idag. Det kan exempelvis vara att ordna en rastplats med tex vindskydd, eldstad och sittplatser, ordna ett dass, sätta upp pedagogiska anordningar etc. En mer detaljerad plan för detta tas fram tillsammans med skolan och förskolan i Bergby innan arbetet påbörjas.
- Föreslagen eller alternativ stigslinga markeras upp i terrängen. Stigen underhålls och hålls fri från fallna träd. Eventuellt sätts skyltar upp längs slingan med information om naturen, geologin och områdets historia.
- Omarkerade stigar i naturreservatet hålls fria från fallna träd.
- Ett av gruvhålen i naturreservatet är vattenfyllt och ligger nära en av de större stigarna. Runt detta hål ska allmänhetens säkerhet säkerställas på lämpligt sätt.

Se skötsel- och anläggningskartan på sidan 10.

3. Uppföljning

3.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsens personal eller andra av länsstyrelsen anlitade entreprenörer ansvarar för dokumentation och rapportering av vilka åtgärder som genomförts och när de genomförts. Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning och utvärdering av genomförda skötselåtgärder sker för:

- Eventuellt skogsbete i skötselområde 1.
- Eventuella skötselåtgärder för att gynna marksvampfloran i skötselområde 1.
- Invasiva arter
- Gränsmarkering, informationstavlor, entrépunkt, anordningar i skolverksamhetsområdet, stigmarkeringar, stängsel kring gruvhål, vägvisning samt underhåll av stigar i naturreservatet.

3.2 Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen specificeras i dokumentet ”Uppföljningsplan för ”Näsets naturreservat” vilket fastställs i samband med naturreservatets bildande. Mer information om Länsstyrelsens uppföljning finns i ”Uppföljning av skyddade områden i Gävleborgs län – policy och översiktlig plan 2012”.

4. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Frekvens	Priori- tering	Finansiering
Markering och underhåll av naturreservatets gräns	Initialt och därefter vid behov	Naturreservatets gräns, se beslutskarta	Initialt och återkommande	1	Skötselanslag
Ta fram, sätta upp och underhålla informationstavlor	Initialt och därefter vid behov	Se föreslagen placering i karta på sid 10	Initialt och återkommande	1	Skötselanslag
Ordna och underhålla vägvisning	Initialt och därefter vid behov	På lämpliga platser där behov finns	Initialt och återkommande	1	Skötselanslag
Markera och underhålla stigar	Initialt och därefter vid behov	Se föreslagen placering i kartan på sid 10	Initialt och återkommande	2	Skötselanslag
Iordnigsställa entrépunkt med parkeringsplats och information	Initialt	Se föreslagen placering i kartan på sid 10	Engångsåtgärd	2	Skötselanslag
Genomföra friluftssatsning som är väl anpassad till barn och skolverksamhet	Efter att en plan tagits fram	Se föreslagen placering i kartan på sid 10	Engångsåtgärd	2	Skötselanslag
Underhåll av friluftsanordningar	Vid behov	I naturreservatet	Återkommande	2	Skötselanslag
Säkerställa säkerheten kring gruvhål på lämpligt sätt.	Initialt och därefter vid behov	Se placering i kartan på sid 10	Initialt och återkommande	1	Skötselanslag
Skogsbete	Vart 2-3:e år	Skötselområde 1	Återkommande	2	Skötselanslag
Eventuella skötselåtgärder för att gynna marksvampfloran	Om behov uppkommer	Skötselområde 1	Engångsåtgärd/ Återkommande	2	Skötselanslag
Bekämpning av Invasiva arter	Initialt och därefter vid behov	Skötselområde 1	Engångsåtgärd/ Återkommande	2	Skötselanslag

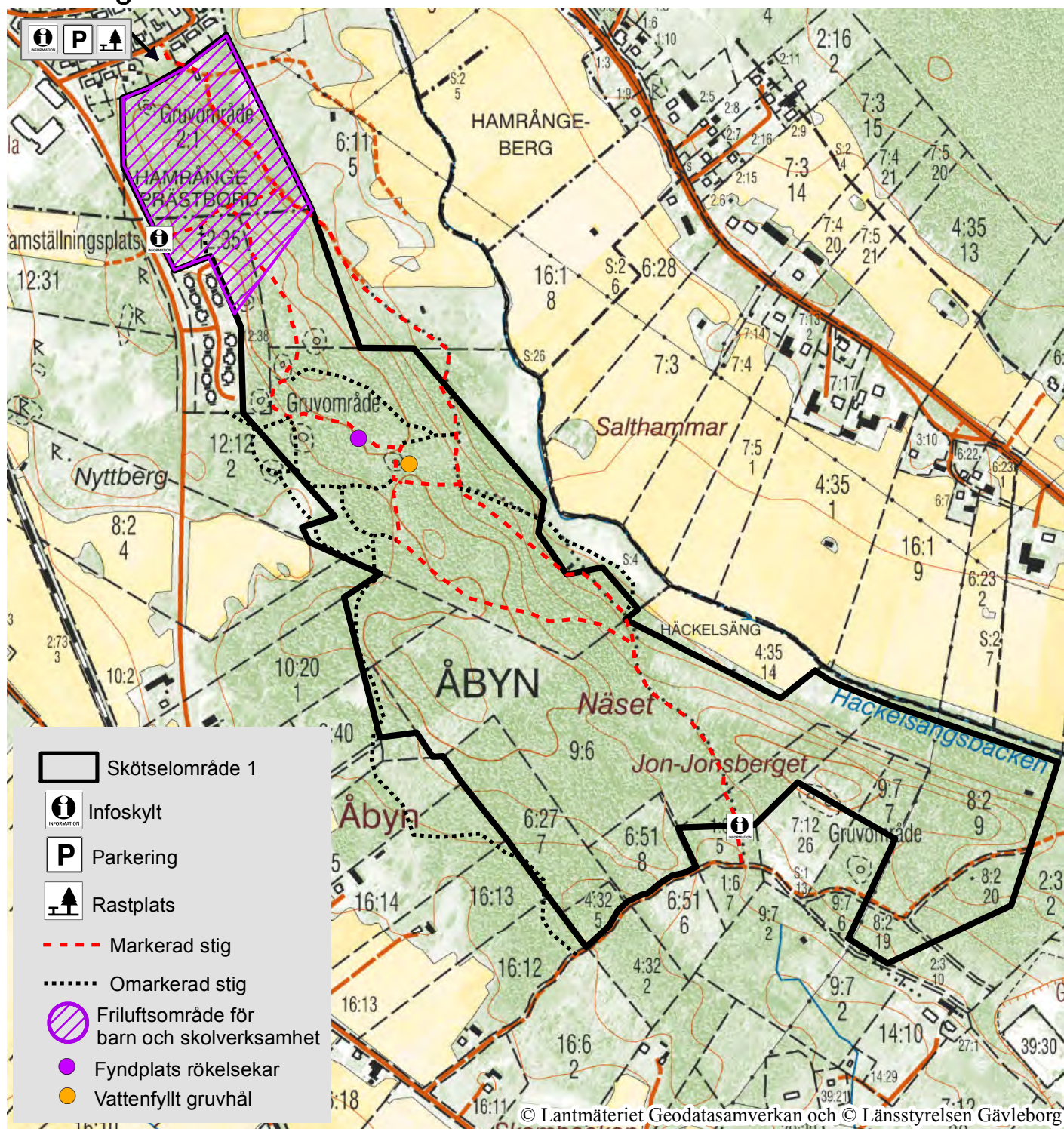
5. Revidering

Skötselplanen gäller tillsvidare, men bör löpande ses över och revideras vid behov. Om inte tidigare kan det vara lämpligt att revidera skötselplanen om ca 15 år.

Länsstyrelsen
Gävleborg

Näsets naturreservat Skötsel- och anläggningskarta

Bakgrundskarta: Fastighetskartan

Skala 1:8000

0 40 80 160 240 320 400 Meter

Karta tillhörande skötselplan för Näsets naturreservat
Gränsen är delvis inmätt i fält

Centrumkoordinater (SWEREF99 TM)

N: 6755499 E:611500

Gräns för naturreservatet

Postadress

Besöksadress

Telefon

Faxnummer

E-post adress

Länsstyrelsen
801 70 Gävle

Borgmästarplan

010-225 10 00

010-225 11 50

gavleborg@lansstyrelsen.se

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni göra det **skriftligen** hos **Regeringen, Miljödepartementet**.

Brevet med överklagandet skall dock lämnas eller skickas till:

Länsstyrelsen Gävleborg
801 70 Gävle

eller via e-post till:

gavleborg@lansstyrelsen.se

Skrivelsen med överklagandet måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag Ni fick del av beslutet.

Om överklagandet kommer in för sent kan det inte tas upp till prövning.

I överklagandet ska Ni ange

1. Ert namn och Er adress
2. vilket beslut Ni överklagar (diarienummer eller motsvarande)
3. vilken ändring Ni vill ha, samt
4. vilka skäl Ni anser att Ni har för ändringen.

Vill Ni veta mera om hur man överklagar kan Ni ta kontakt med Naturvårdsenheten vid Länsstyrelsen, telefon 010-225 10 00.

UPPLYSNINGAR

Regeringen prövar efter överklagande beslut av statliga myndigheter i frågor som rör bildande av naturreservat, utom frågor om ersättning, (18 kap 1 § miljöbalken).

Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen och Havs- och vattenmyndigheten får överklaga beslut om bildande av naturreservat (40 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.).

Beslut om bildande av naturreservat får även överklagas av den som domen eller beslutet angår, om avgörandet har gått honom eller henne emot samt den myndighet, kommunala nämnd eller annan som enligt vad som är särskilt föreskrivet i balken eller i föreskrifter meddelade med stöd av balken har rätt att överklaga. Denna paragraf innebär inte någon inskränkning av rätten att överklaga enligt bestämmelser i rättegångsbalken (16 kap 12 § miljöbalken).